

พระไตรปิฎก ฉบับ สังเขปวัฒนธรรม

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๗

สถาบันพระไตรปิฎกศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระไตรปิฎก ฉบับ สังเขปวัฒนธรรม

พระวินัยปิฎก เล่มที่ ๗ จุลวรรค ภาค ๒

สถาบันพระไตรปิฎกศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระไตรปิฎก ฉบับ สังเขปวัฒนธรรม

จัดทำโดย : ทีมสารสนเทศ สถาบันพระไตรปิฎกศึกษา

เผยแพร่ : เมษายน ๒๕๖๕

ลิขสิทธิ์ : สถาบันพระไตรปิฎกศึกษา

พระไตรปิฎกภาษาไทย

ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ISPN : ๙๗๔-๕๗๕-๓๖๙-๖

ข้อมูลเฉพาะ

พระวินัยปิฎก เล่ม ๗ : จุลวรรค ภาค ๒

จำนวนหน้า : ๔๒๐ หน้า

ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. ๒๕๓๙

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จุลวรรค ภาค ๒

เนื้อหาแบ่งออกเป็น ๘ ชั้นระกะ คือ

๕. ขุททกวัตถุชั้นระกะ ๒ หัวข้อ
๖. เสนาสนชั้นระกะ ๒๖ หัวข้อ
๗. สังฆเภทชั้นระกะ ๑๑ หัวข้อ
๘. วัตตชั้นระกะ ๑๔ หัวข้อ
๙. ปาติโมกข์ฐปนชั้นระกะ ๑๐ หัวข้อ
๑๐. ภิกขุณีชั้นระกะ ๓ หัวข้อ
๑๑. ปัญจสตติกชั้นระกะ ๓ หัวข้อ
๑๒. สัตตสตติกชั้นระกะ ตั้งหัวข้อเป็น ๒ ภาณวาร

อรรถกถา

สมันตปาสาทิกา, วินยสังคหฎฐกถา

ฎีกา

สารัตถทีปนี

พระวินัยปิฎก เล่ม ๗

จุลวรรค ภาค ๒

ว่าด้วยเรื่องเบ็ดเตล็ด นอกจากบทบัญญัติที่มาในพระปาติโมกข์ ซึ่งเป็นเรื่องเล็กน้อยเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติของภิกษุสงฆ์ เรียกโดยรวมว่า “อภิสมัจจาริกสิกขา” เช่นกัน

จุฬวรรค ภาค ๒ ประกอบด้วยเรื่องข้อห้ามและข้ออนุญาตเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อร่างกายและอื่นๆ เช่น เรื่องการสรงน้ำในที่ที่ไม่สมควร เรื่องการใช้เครื่องประดับ เรื่องการไฉ้มยาว เรื่องการตกแต่งผม เรื่องการส่องกระจกดูเงาหน้า เรื่องการแต่งหน้า เรื่องการไปชมมหรสพ เรื่องการสาธยายธรรม ลากเสียงยาว เรื่องการใช้บริขารงดงาม เรื่องการเก็บรักษา บาตรจีวร เรื่องการเปลือยกายให้วักัน เรื่องการไว้เล็บยาว เรื่องการแต่งหนวด เรื่องการโกนขน วัตรปฏิบัติในการเข้าอาราม ในการอยู่ในอาราม ในการออกเดินทาง ในการอนุโมทนาทาน ในโรงฉัน ในการบิณฑบาต ในการอยู่ป่า ในเสนาสนะในเรือนไฟในวัจกุฎี

จุฬวรรค ภาค ๒ โทษปรับอาบัติทุกกฏแก่ผู้ละเมิดนับ
จำนวนได้ ๒๓๓ เรื่อง โดยเกี่ยวกับภิกษุก่อเรื่อง ๑๙๗ เรื่อง
และภิกษุณีก่อเรื่อง ๙๖ เรื่อง โทษปรับอาบัติตุลัจฉัยนับ
จำนวนได้ ๓ เรื่อง โทษปรับอาบัติปาจิตตีย์นับจำนวนได้ ๕
เรื่อง รวมทั้งหมด ๒๒๑ เรื่อง ส่วนใหญ่เกิดจากกลุ่มภิกษุ
ฉัพพัคคีย์

เนื้อหาโดยย่อแห่งจุฬวรรค ภาค ๒

จุฬวรรค ภาค ๒ แบ่งออกเป็น ๘ ชั้นธกะได้แก่

**๕. ขุททกวัตถุชั้นธกะ ว่าด้วยเรื่องเล็กๆ น้อยๆ มี ๒
หัวข้อ คือ**

๑. ขุททกวัตถุ ว่าด้วยเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ
๒. รวมเรื่องที่มีในขุททกชั้นธกะ

**๖. เสนาสนชั้นธกะ ว่าด้วยเรื่องเสนาสนะ มีทั้งหมด
๒๗ หัวข้อ คือ**

๑. วิหารานุชานนะ ว่าด้วยทรงอนุญาตวิหาร
๒. ปัญจปีฐาทิอนุชานนะ ว่าด้วยทรงอนุญาตเตียงและ

ตั้ง เป็นต้น

๓. เสตวันณาทีอนุชานนะ ว่าด้วยทรงอนุญาตสี่ชาว เป็นต้น

๔. ปฏิภาณจิตตปฏิกเขปะ ว่าด้วยทรงห้ามภาพจิตรกรรมฝาผนัง

๕. อัญญาจยาทีอนุชานนะ ว่าด้วยทรงอนุญาตให้ก่ออิฐ เป็นต้น

๖. อุปัฏฐานศาลาอนุชานนะ ว่าด้วยทรงอนุญาตหอฉัน

๗. ปาการาทีอนุชานนะ ว่าด้วยทรงอนุญาตรั้วล้อม เป็นต้น

๘. อารามปริกเขปอนุชานนะ ว่าด้วยทรงอนุญาตรั้วล้อมอาราม

๙. อนาถปิณฑิกวัตถุ ว่าด้วยเรื่องอนาถปิณฑิกคหบดี

๑๐. นวกัมมทานะ ว่าด้วยการให้นวกกรรม(การก่อสร้าง)

๑๑. อัคคาสนาทีอนุชานนะ ว่าด้วยทรงอนุญาตอาสนะอันเลิศ เป็นต้น

๑๒. อวันทียาทีปุคคละ ว่าด้วยบุคคลที่ไม่ควรไหว้ เป็นต้น

๑๓. อาสนปฏิพาหนปฏิกเขปะ ว่าด้วยทรงห้ามการ
กีดกันอาสนะ

๑๔. คิหิวิตอนุชานนะ ว่าด้วยทรงอนุญาตเครื่อง
ใช้สอยอย่างคฤหัสถ์

๑๕. เซตวันวิหารานุโมทนา ว่าด้วยทรงอนุญาตการ
ถวายพระเชตวันวิหาร

๑๖. อาสนปฏิพาหนาทิ ว่าด้วยการกีดกันอาสนะเป็นต้น

๑๗. เสนาสนัคคาหาปกสัมมติ ว่าด้วยการแต่งตั้งภิกษุ
เป็นเจ้าหน้าที่จัดแจงเสนาสนะ

๑๘. อวิสัลลชยัตถุ ว่าด้วยของที่ไม่พึงสละ

๑๙. อเวกังคยัตถุ ว่าด้วยของที่ไม่พึงแบ่ง

๒๐. นวกัมมทานกถา ว่าด้วยวิธีการที่ภิกษุให้นวักรรม

๒๑. อัญญตรปริโศคปฏิกเขปะติ ว่าด้วยทรงห้ามใช้
เสนาสนะผิดที่เป็นต้น

๒๒. สังฆมัตตาทีอนุชานนะ ว่าด้วยทรงอนุญาตสังฆมัต
เป็นต้น

๒๓. ภัตตุทเทสกสัมมติ ว่าด้วยการแต่งตั้งพระภัตตุทเทสก์

๒๔. เสนาสนบัญญัติปาฐกถาที่สัมมติ ว่าด้วยการแต่งตั้งภิกษุให้เป็นเสนาสนบัญญัติปาฐกถาเป็นต้น

๒๕. อัปมัตตกวิสสัชชกสัมมติ ว่าด้วยการแต่งตั้งภิกษุผู้แจกของเล็กน้อย

๒๖. สาวิญญ์คคาหาปาฐกถาที่สัมมติ ว่าด้วยการแต่งตั้งภิกษุผู้แจกผ้าเป็นต้น

๒๗. รวมเรื่องที่มีในเสนาสนชั้นธกะ

๗. สังฆเภทชั้นธกะ ว่าด้วยเรื่องสงฆ์แตกกัน มีทั้งหมด ๑๒ หัวข้อ คือ

๑. จลัถยปัพพัชชากถา ว่าด้วยการบรรพชาของเจ้าศากยะ ๖ องค์

๒. เทวทัตตวัตถุ ว่าด้วยเรื่องของพระเทวทัต

๓. ปัญจสัตถุกถา ว่าด้วยพระศาสดา ๕ จำพวก

๔. ปกาสณียกัมมะ ว่าด้วยสงฆ์ทำปกาสนียกรรมแก่พระเทวทัต

๕. อชาตสัตตคุมารวัตถุ ว่าด้วยเรื่องอชาตคัตตุกุมาร

๖. อภิमारเปสนะ ว่าด้วยพระเทวทัตส่งคนไปลอบปลงพระชนม์พระผู้มีพระภาค

๗. โลหิตุปาทกกัมมะ ว่าด้วยพระเทวทัตทำร้ายพระศาสดาจนห้อพระโลหิต

๘. นาฬาคีรีเปสนะ ว่าด้วยพระเทวทัตปล่อยช้างนาฬาคีรี

๙. ปัญจวัตถุยาจนากถา ว่าด้วยพระเทวทัตกราบทูลขอวัตถุ ๕ ประการ

๑๐. สังฆเภทกถา ว่าด้วยการทำลายสงฆ์

๑๑. อุปาลิปัญหา ว่าด้วยปัญหาของพระอุบาลี

๑๒. รวมเรื่องที่มีในสังฆเภทชั้นธกะ

๘. วัดตักขณธกะ ว่าด้วยเรื่องวัตร มีทั้งหมด ๑๕ หัวข้อ คือ

๑. อาคันตุกวัตตกถา ว่าด้วยวัตรปฏิบัติของภิกษุผู้จรมา

๒. อาวาสกวัตตกถา ว่าด้วยวัตรปฏิบัติของภิกษุผู้อยู่ในอาวาส

๓. คมิกวัตตกถา ว่าด้วยวัตรปฏิบัติของภิกษุผู้ออกเดินทาง

๔. อนุโมทนาวัตตกถา ว่าด้วยวัตรปฏิบัติในการอนุโมทนา

๕. ภัตตคควัตตกถา ว่าด้วยวัตรปฏิบัติในโรงฉัน

๖. ปิณฑจาริกวัตตกถา ว่าด้วยวัตรปฏิบัติของภิกษุผู้เที่ยวบิณฑบาต

๗. อารัญญิกวัตตกถา ว่าด้วยวัตรปฏิบัติของภิกษุผู้อยู่ป่า

๘. เสนาสนวัตตกถา ว่าด้วยวัตรปฏิบัติในเสนาสนะ

๙. ชันดาฆรวัตตกถา ว่าด้วยวัตรปฏิบัติในเรือนไฟ

๑๐. วัจจุภูมิกวัตตกถา ว่าด้วยวัตรปฏิบัติในวัจจุภูมิ

๑๑. อุปัชฌายวัตตกถา ว่าด้วยวัตรปฏิบัติในพระอุปัชฌาย์

๑๒. สัทธิวาริกวัตตกถา ว่าด้วยวัตรปฏิบัติในสัทธิวาริก

๑๓. อาจารย์วัตตกถา ว่าด้วยวัตรปฏิบัติในพระอาจารย์

๑๔. อันเตวาลิกวัตตกถา ว่าด้วยวัตรปฏิบัติในอันเตวาลิก

๑๕. รวมเรื่องที่มีในวัดตชั้นธกะ

๙. ปาติโมกข์บัญญัติขึ้นขณะที่ ว่าด้วยการงดพระ ปาติโมกข์ มีทั้งหมด ๑๑ หัวข้อ คือ

๑. ปาติโมกข์ทเทศยาจะนะ ว่าด้วยการขอให้ยกปาติโมกข์ขึ้นแสดง

๒. มหาสมุทเทอฏฐัจฉริยะ ว่าด้วยความอัศจรรย์ของมหาสมุท ๘ ประการ

๓. อิมัสมิถัมมวินเยอฏฐัจฉริยะ ว่าด้วยความอัศจรรย์ในพระธรรมวินัย ๘ ประการ

๔. ปาติโมกข์สวณารหะ ว่าด้วยผู้ควรฟังปาติโมกข์

๕. ธัมมิกาธัมมิกปาติโมกข์บัญญัติขึ้น ว่าด้วยการงดปาติโมกข์ที่ชอบธรรมและไม่ชอบธรรม

๖. ธัมมิกปาติโมกข์บัญญัติขึ้น ว่าด้วยการงดปาติโมกข์ที่ชอบธรรม

๗. อัตตาทนทานังคะ ว่าด้วยองค์แห่งอธิกรณ์ที่ตนพึงรับ

๘. โจทเคนปัจจเวกขิตัพพธัมมะ ว่าด้วยคุณสมบัติที่ผู้โจทก์พึงพิจารณา

๙. โจทเคนอุปัฏฐาเปตัพพธัมมะ ว่าด้วยคุณสมบัติที่ผู้โจทก์พึงตั้งไว้ในตน

๑๐. โจทกจุติตกปฐิสงยุตตกถา ว่าด้วยเรื่องของผู้เป็น
โจทก์และผู้ถูกโจท

๑๑. รวมเรื่องที่มีในปาติโมกข์รูปนชั้นธกะ

๑๐. ภิกขุณีชั้นธกะ ว่าด้วยเรื่องของภิกษุณี มีทั้งหมด ๓ หัวข้อ คือ

๑. มหาปชาปติโคตมี ว่าด้วยเรื่องพระนางมหาปชาปติ
โคตมี

๒. อัญญครุธัมมะ ว่าด้วยครุธรรม ๘ ข้อ

๓. ภิกขุณีอุปสัมปทานุชานนะ ว่าด้วยทรงอนุญาตให้
อุปสมบทภิกษุณี

๑๑. ปญจสติกชั้นธกะ ว่าด้วยพระอรหันต์ ๕๐๐ รูป ทำสังคายนา มีทั้งหมด ๔ หัวข้อ คือ

๑. สังคีตนิทาน ว่าด้วยมูลเหตุการณ์ทำสังคายนา ครั้งที่ ๑

๒. ขุททานุขุททกสิกขาปทกถา ว่าด้วยสิกขาบทเล็กน้อย

๓. พรหมทัณฑกถา ว่าด้วยการลงพรหมทัณฑ์

๔. รวมเรื่องที่มีในปัญจสติกขันธกะ

**๑๒. สัตตสติกขันธกะ ว่าด้วยพระอรหันต์ ๗๐๐ รูป
ทำสังคายนา ตั้งหัวข้อเป็นภาณวาร**

พระวินัยปิฎก เล่มที่ ๗

จุลวรรค ภาค ๒

จบ

